

August STRINDBERG, *La gent de Hemsö*, traducció de Carolina Moreno Tena, L'Avenç, 2018, p. 56-62.

[Una escena de sega]

Són les tres de la matinada d'un dia de principis de juliol. La xemeneia ja fumeja i la cafetera és al foc. Tota la casa està llevada i s'ha posat en moviment i a fora hi ha una llarga taula parada. Els segadors, arribats el vespre anterior, han dormit a les golfes i als pallers; dotze homes de l'arxipèlag, fornits, amb camisa blanca i barrets de palla i armats amb dalles i pedres d'esmolar, formen petits grups a la porta de la casa. Hi són el d'Åvassan i el de Svinnockarn, vells ja amb les esquenes encorbades de tant de remar; també hi és el de l'illa d'Aspön, amb la barba espessa, el cap més alt que els altres, i la mirada profunda i trista per la solitud de viure a mar obert, per les tristors sense nom i sense plany; i allà hi ha també el de Fjällångarn, angulós i tort a mig cos com un pi esguerrat tot sol al cim de l'últim illot rocós; el de l'illa de Fiversätraön, prim, castigat per les inclemències del temps, belluguet i sec com la pell del peix per filtrar el cafè; els de les illes de Kvarnö, constructors de vaixells de renom; els de Långvik, els millors caçadors de foques i el pagès d'Arnö amb els seus nois. Les minyones es movien silencioses al seu voltant i entre ells; anaven amb una brusa de lli, i un cobriespatlles lligat al pit, vestides amb roba de cotó de tons clars i amb un mocador al cap; elles mateixes havien portat els rampins, acabats de pintar amb tots els colors de l'arc de Sant Martí. Més que d'anar a treballar, feien la fila d'anar de festa. Els vells els donaven copets a la cintura amb els artells dels dits i els deien intimitats, però els joves mantenien les distàncies a aquella hora del matí i esperaven que arribés el vespre i els seus tons crepusculars, el ball i la música per lliurar-se als amors carnals. Feia un quart d'hora que el sol havia sortit, però encara no havia tingut temps d'enlairar-se per sobre dels cimals de la pineda i llepar la rosada de l'herba; la badia estava quieta com un mirall enquadrat pel canyissar verd pàl·lid en aquella hora i on se sentien els xiscles de les cries d'ànec que acabaven de sortir de l'ou entre els crits dels ànecs adults; les gavines pescaven albors a l'aigua i planejaven, immenses, amb les ales esteses, blanques com els àngels de guix de les esglésies; en el roure proper al celler, les garses s'havien despertat i xerrotejaven i reien de la quantitat de mànigues de camisa que veien rondant la casa; el cucut emet el seu "cuc-cuu" amb deler en el clos, enrabiament en veure ja el primer paller i pensar-se que el temps per lliurar-se al desig s'acosta al final; la guatlla maresa fa el seu "errp-errp", en el camp de sègol; i pel barri corre el gos perseguint antics coneguts. Les mànigues de camisa i els punys de brusa brillaven a la llum del sol, s'escampaven per la taula parada on tasses, fonts, copes i gerres no paraven de dringant mentre s'anava servint l'esmorzar.

En Gusten, tímid per naturalesa, va voler fer els honors i sentint-se segur entre els vells amics dels seus pares, va apartar en Carlsson per servir ell mateix l'aiguardent. Però aquest ja havia teixit les seves pròpies amistats en el tomb que havia fet per les illes per lliurar les invitacions i se sentia com a casa, com un vell parent o un convidat, i es feia pregar. Amb deu anys més que en Gusten i un aspecte d'home fet i dret, ho tenia molt fàcil per aixafar-lo, ja que de cara als homes que s'havien tutejat amb el seu pare, ell mai no seria altra cosa que el nen.

Amb el cafè al cos i el sol més amunt, els veterans es van posar en marxa cap al camp gran amb les dalles a l'espatlla i seguits pels més joves i la colla de les noies.

L'herba, gruixuda com el cuir, els arribava a la cuixa i va obligar en Carlsson a donar compte de la nova manera de conrear els camps: com havia fet treure les fulles i l'herba seca de l'any anterior, aplanar els munts de terra dels talps, sembrar en les

llenques glaçades i regar amb fems. Tot seguit, organitzava els homes com un capità la seva tropa, adjudicava els llocs d'honor als vells i als rics, i ell es col·locava l'últim per tal de no quedar barrejat amb el grup. I així va avançar el batalló: dues dotzenes de braços blancs formant un triangle com un estol de cignes quan migren a la tardor, estalonant-se amb les dalles, i després, amb un ordre dispers, com una bandada de xatracs, venien les noies amb els rampins, movent-se capriciosament, ara cap aquí, ara cap allà, i malgrat això, anaven totes juntes i cada una seguint el seu segador.

Amb el brunzit de les dalles, els feixos d'herba mullada anaven caient; les flors d'estiu que havien gosat créixer fora del bosc i del tancat estaven totes esteses a terra, de costat amb les herbes dels prats: margarides i agrelles, cucuts i esperons de gat, farigola, pàmpoles, clavells, blat de vaques, garlandes, petasites i trèvols. Se sentia la fragància dolça de la mel i de les espècies, de les abelles i dels borinots que fugien en eixams de la matança, els talps s'endinsaven en les entranyes de la terra quan sentien que el seu sostre fràgil tremolava; la colobra corria esperitada cap a la rasa i s'entaforava d'esquitllentes en el cau com el cap d'una escota; però a dalt de tot del camp es giraven un parell d'aloses el niu de les quals havia estat esclafat pel ferro d'un taló; i a la cua, els estornells saltironejaven tot picotejant i arplegant tota mena de bestioles, que havien sortit a la llum cremant del sol.

Un cop feta la primera batuda fins al límit del tros, els combatents van fer una parada i van recolzar-se al mànec de la dalla, observant el resultat de l'assolament que havien deixat rere seu, eixugant-se la suor que regalimava de la veta de la gorra i agafant una nova polsada de rapè de l'estoig de llauna mentre les noies s'afanyaven a arribar a la línia del front.

I sant tornem-hi cap a aquell mar verd amb onades tornassolades per la brisa que s'envigoria a mesura que avançava el matí i que ara lluia uns colors brillants i bigarrats, quan les flors amb les tiges i els caps més drets sobresortien entre l'onatge tou de l'herba del prat que ara es vincla amb els cops de vent, adés s'eixampla amb el verd uniforme d'un llac en calma.

En l'aire es respira la festa i en la feina la rivalitat, de manera que prefereixen caure desplomats per un cop de calor que no pas deixar anar la dalla. A en Carlsson li ha tocat l'Ida, la minyona del professor, com a rampinadora, i com que va l'últim pot girar-se i, estarrufat, adreçar un mot a la noia sense haver de patir pels seus panxells. Però no treu l'ull de sobre d'en Norman, que és al seu davant de biaix i tan bon punt aquest intenta llançar una mirada apassionada cap al sud-est es troba la dalla d'en Carlsson als talons i un crit d'alerta amb to més hostil que no pas benintencionat:

—Compte! Que et trepitjo!

A les vuit, aquell terreny pantanós sembla un camp acabat de solcar, pla com el palmell de la mà i amb el farratge aplegat en llargues fileres. És l'hora de contemplar l'obra i comparar les fileres: en Rundqvist és condemnat pel consell de segadors després d'examinar el resultat de la seva feina i veure que semblava que hi haguessin ballat les bruixes, però ell es defensa dient que havia d'estar pendent de la seva rampinadora perquè feia molt de temps que una noia no li anava al darrere!

I en aquell moment, la Clara els crida a esmorzar al barri: l'ampolla d'aiguarent guspireja al sol i el barrilet de cervesa ja és obert; les patates estofades fumegen a la llosa, els arengs desprenen el baf en la safata, la mantega està servida, el pa tallat, es brinda amb les copes... l'esmorzar està en marxa!

A en Carlsson li han plogut els elogis i és el gran triomfador; l'Ida també se'l mira amb bons ulls i ell li fa l'aleta sense dissimulacions, però, ai!, és la noia més bonica del dia! La vella, que no para d'entrar i sortir amb safates i plats, els passa sovint a frec, massa sovint sense ser vista per l'Ida... però tampoc per en Carlsson, fins que li clava el colze a l'esquena.

—Carlsson, no t'oblidis que ets l'amfitrió i ajuda en Gusten. S'ha de notar que ets de la casa!

En Carlsson només té ulls i orelles per a l'Ida i contesta a la vella amb un comentari graciós. Però aleshores arriba la Lina, la mainadera del professor, i recorda a l'Ida que ha d'anar a casa a netejar. Entre els homes sorgeix un sentiment de tristor; les noies, en canvi, fan cara d'aflicció moderada.

—I ara qui m'anirà al darrere amb el rampí si em quedo sense noia? —exclama en Carlsson amb una desesperació fingida que amaga la indignació autèntica.

—Que ho faci la mestressa! —contesta en Rundqvist, que sembla que tingui ulls al clatell.

—Que la mestressa faci anar el rampí! —criden tots els homes a cor—. Que la mestressa porti el rampí!

La vella es defensa agitant el davantal:

—Déu meu senyor, voleu que aquesta vella vagi amb les noies? Mai de la vida! Mai dels mais! Us heu trastocat o què?

Però el seu refús no fa més que excitar els que la desafien.

—Agafa la vella! —xiuxiueja en Rundqvist animat per en Norman, mentre a en Gusten se li enfosqueix la mirada, negra com la nit.

No tenia cap més opció, i entre rialles i bromes, en Carlsson fuig corrents cap a la casa a buscar el rastell que la vella té guardat en algun racó de les golfes, i la vella surt esperitada darrere seu cridant:

—Per Déu! No hi vagis! No fiquis el nas en les meves coses!

I tots dos es fan fonedissos entre els comentaris altisonants i mordaços dels que no es mouen de lloc.

—A mi em sembla... —diu en Rundqvist trencant finalment el silenci que s'havia imposat—. A mi em sembla que triguem massa aquest parell! Ves a mirar què passa, Norman!

L'aprovació abrandada de la resta anima un Rundqvist esperonat que insisteix:

—Què deuen estar fent, allà dalt? No, no, això no pot ser. Estic molt amoïnat! Serà possible?

Els llavis d'en Gusten es van tornar morats, com si s'obligués a riure per fer com els altres.

—Que Déu em perdoni —va reprendre en Rundqvist amb el mateix to—, però ja no puc aguantar més, hauré de pujar a veure quina en duen de cap.

En aquell mateix instant, en Carlsson i la vella surten a la porta de la casa amb el rastell que anaven a buscar. És un rastell preciós, amb dos cors i un *anno 1852* pintats. Era el rastell de prometatge i en Flod l'havia fet en vida amb les seves pròpies mans. A dins del mànec hi havia uns cigronets secs que dringaven quan el

feies anar. El record dels goigs del passat, com una alenada d'aire fresc, van alegrar l'estat d'ànim de la vella i, sense cap rastre de sentimentalisme malaltís, va ensenyar la data tot dient:

—No va ser pas ahir que en Flod va fer aquest rastell...

—I que va estrenar el llit nupcial, mestressa... —va afegir el de Svinnockarn.

—Ara podries tornar-lo a estrenar... —va dir el d'Åvassan.

—No pots refiar-te mai ni dels porcs de sis setmanes ni de les vídues de dos anys... —va dir el de Fjällångarn sorneguer.

—Com més seca és l'esca, més s'encén la flama —va atiar el de l'illa de Fiversätraön.

Tots i cadascun van llençar el seu tió al foc, però la vella es va limitar a somriure sense enganxar-s'hi, va fer bona cara i va compartir les bromes perquè no pagava la pena fer-s'hi mala sang.

I així van baixar tots als aiguamolls, on la jonça i la cua de cavall feien un bosc en miniatura i l'aigua els arribava a la canya de les botes dels homes, mentre les noies es van treure els mitjons i les sabates i van penjar-ho tot al clos.

La vella va començar a rampinar al darrere d'en Carlsson passant les altres noies al davant; i si se sentien moltes bromes sobre la "jove parella", tal com els anomenaven, ells s'ho van agafar com una fulla de parra sota la qual amagaven el que començava a germinar a la callada.